

Ustalenie nr 2 – uproszczona ewidencja przychodów i kosztów

Grupa Robocza niniejszym rekomenduje przyjęcie przez Ministra Finansów w porozumieniu z Przewodniczącą Komitetu ds. Pożytku Publicznego rozporządzenia w sprawie prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów, w następującym brzmieniu, wraz z uzasadnieniem:

Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów

propozycja zespołu ds. sprawozdawczości grupy roboczej ds. uproszczeń prawnych dla trzeciego sektora przy Przewodniczącej Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego

Na podstawie art. 10a ust. 6 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2018 r. poz. 450, 650, 723 i 1365) zarządza się, co następuje:

§ 1

Rozporządzenie określa sposób prowadzenia uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów w celu określenia zobowiązania podatkowego w podatku dochodowym od osób prawnych, zwanej dalej „uproszczoną ewidencją”, przez organizacje pozarządowe, z wyłączeniem spółek kapitałowych, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego [oraz koła gospodyń wiejskich - w przypadku objęcia KGW], zwane dalej „podatnikami”.

§ 2

1. Uproszczona ewidencja zawiera co najmniej:

- 1) kolejny numer zapisu w ewidencji w ujęciu miesięcznym lub rocznym, którym oznacza się również dowód księgowy, za wyjątkiem faktur ustrukturyzowanych,
- 2) datę wynikającą z dokumentu stanowiącego podstawę dokonywania wpisu,
- 3) numer dowodu księgowego,

- 4) kwotę przychodu lub kwotę wydatku wynikającego z dowodu księgowego.
2. Podatnik ma prawo dodawać kolejne kolumny, pola lub inne zrozumiałe oznaczenia, służące uszczegółowieniu zapisów uproszczonej ewidencji, a w szczególności:
 - 1) wyszczególnieniu odpłatnej działalności pożytku publicznego, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w celu jej wyodrębnienia,
 - 2) wyszczególnieniu przychodów i kosztów innych niż pochodzących z działalności pożytku publicznego,
 - 3) wyodrębnieniu działalności wynikającej z realizacji umowy, o której mowa w art. 16 ust. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz wydatków związanych z tą umową,
 - 4) oznaczeniu przychodów (dochodów), które nie są zwolnione z podatku dochodowego od osób prawnych na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.
 - 5) sumowaniu kwot darowizn rzeczowych
 - 6) *[wyodrębnieniu działalności zarobkowej kół gospodyń wiejskich. - w przypadku objęcia KGW]*
3. Niewyszczególnienie działalności, w sposób, o którym mowa w ust. 2 pkt 1-2, oznacza wyodrębnienie jej jako działalności nieodpłatnej pożytku publicznego, o której mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
4. Przychody nieoznaczone w sposób, o którym mowa w ust. 2 pkt 4, są zadeklarowane jako zwolnione z podatku dochodowego od osób prawnych na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.
5. Kwoty przychodów i wydatków w uproszczonej ewidencji sumowane są co najmniej na koniec roku podatkowego, w terminie do 90 dni od jego zakończenia.
6. W celu określenia zobowiązań podatkowych podatnik sumuje w szczególności:
 - 1) przychody zwolnione z podatku dochodowego od osób prawnych na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych
 - 2) przychody inne niż mowa w pkt 1,

3) wszystkie przychody.

§ 3

1. Uproszczoną ewidencję prowadzi się w sposób wybrany przez podatnika, dostosowany do celów i sposobów działania podatnika, z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia.
2. Uproszczoną ewidencję prowadzi się w języku polskim i zapisy są dokonywane w walucie polskiej.
3. Uproszczona ewidencja zawiera, sporządzony w języku polskim, opis zasad jej prowadzenia, w szczególności w zakresie:
 - 1) określenia roku podatkowego w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych,
 - 2) systemu przetwarzania danych, przy czym w przypadku prowadzenia uproszczonej ewidencji w postaci elektronicznej - opis systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur, funkcji w zależności od struktury oprogramowania, oraz opis programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia i dostępu do danych oraz systemu ich przetwarzania, a także określenie wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji;
 - 3) systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych.
4. W przypadku prowadzenia uproszczonej ewidencji w systemie teleinformatycznym warunkiem uznania uproszczonej ewidencji za prawidłową jest:
 - 1) stosowanie programu komputerowego zapewniającego bezzwłoczny wgląd w treść dokonywanych zapisów oraz umożliwiającego wydrukowanie wszystkich danych w porządku chronologicznym, zgodnie z wzorem uproszczonej ewidencji;
 - 2) przechowywanie zapisanych danych na informatycznych nośnikach danych, w sposób chroniący je przed zniszczeniem lub zniekształceniem, naruszeniem ustalonych zasad ich przetwarzania lub ich modyfikacją w sposób nieuprawniony;
 - 3) przypisywanie podejmowanych w uproszczonej ewidencji działań, osobom fizycznym lub procesom, oraz umiejscowienie ich w czasie.

5. Ewidencja może być prowadzona w formie wydruku z informatycznego nośnika danych, niespełniającego warunków określonych w ust. 4. Wydruk sporządzany jest najpóźniej za rok podatkowy w terminie do 90 dni od zakończenia roku podatkowego.
6. Podatnik, który powierza prowadzenie uproszczonej ewidencji, w drodze umowy, podmiotowi prowadzącemu usługowo księgi rachunkowe albo inne ewidencje, informuje o tym właściwego naczelnika urzędu skarbowego.
7. Uproszczoną ewidencję i dowody księgowe przechowuje się przez okres 5 lat od początku roku następującego po roku podatkowym, którego dotyczą.

§ 4

1. Uproszczoną ewidencję należy prowadzić rzetelnie.
2. Uproszczoną ewidencję uważa się za rzetelną, jeżeli dokonywane w niej zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty, w tym także gdy:
 - 1) niewpisane lub błędnie wpisane kwoty przychodów lub wydatków nie przekraczają łącznie 2% przychodów lub wydatków wykazanych w uproszczonej ewidencji za dany rok podatkowy albo przychodu lub kosztu wykazanego w roku podatkowym do dnia, w którym organ podatkowy stwierdził te błędy, lub
 - 2) błędy spowodowały podwyższenie kwoty przychodów lub zmniejszenie kwoty wydatków,
 - 3) uzupełniono zapisy lub dokonano korekty błędnych zapisów w ewidencji przed rozpoczęciem kontroli przez organ podatkowy,
 - 4) błędny nie mają wpływu na kwotę przychodów lub kwotę wydatków w danym roku, lub
 - 5) błędne zapisy są skutkiem oczywistej omyłki.

§ 5

1. Zapisy w uproszczonej ewidencji są dokonywane w sposób staranny i przejrzysty, na podstawie prawidłowych i rzetelnych dowodów.
2. Stwierdzone błędy w zapisach uproszczonej ewidencji poprawia się przez:

- 1) skreślenie dotychczasowej treści i wpisanie nowej, z zachowaniem czytelności błędnego zapisu, lub
- 2) wprowadzenie do ewidencji uproszczonej niewpisanych dowodów lub zawierających korekty błędnych zapisów.

§ 6.

Podstawą zapisów w ewidencji uproszczonej są dowody księgowe zewnętrzne obce (otrzymane od kontrahentów), zewnętrzne własne (przekazywane kontrahentom, wewnętrzne (dotyczące operacji wewnątrz jednostki), a w szczególności:

- 1) faktury i rachunki,
- 2) karty przychodów pracowników i zleceniobiorców, obejmujące w szczególności kwoty zaliczek na podatek dochodowy oraz składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne,
- 3) wyciągi z rachunków w bankach albo spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych i inne dokumenty wystawione przez banki lub spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe potwierdzające operację,
- 4) dowody opłat pocztowych, bankowych, sądowych i notarialnych, w tym dokonywanych na podstawie książeczek opłat
- 5) dowody wewnętrzne dotyczące rozliczenia kosztów podróży służbowych zawierające co najmniej następujące dane: imię i nazwisko, cel podróży i nazwę miejscowości docelowej, liczbę godzin i dni przebywania w podróży służbowej (data i godzina wyjazdu oraz powrotu, stawkę i wartość przysługujących diet lub innych należności.
- 6) dowody wewnętrzne dotyczące wydatków związanych z parkowaniem samochodu lub przejazdem transportem publicznym, jeżeli są udokumentowane biletem z parkometru, biletem przejazdu lub potwierdzeniem z aplikacji mobilnej w postaci elektronicznej lub jej wydruku,
- 7) dowody zbiorcze, służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów księgowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione.

8) inne oznaczone numerem dowody księgowe, w tym noty, stwierdzające fakt dokonania operacji zgodnie z jej rzeczywistym przebiegiem i zawierające co najmniej:

- a) wiarygodne określenie wystawcy lub wskazanie stron (nazwę i adresy) uczestniczących w operacji, której dowód dotyczy,
- b) datę wystawienia dowodu oraz datę lub okres dokonania operacji, której dowód dotyczy, z tym że jeżeli data dokonania operacji odpowiada dacie wystawienia dowodu, wystarcza podanie jednej daty

§ 7.

1. Treść dowodu księgowego musi być pełna i zrozumiała, przy czym jest dopuszczalne stosowanie skrótów i uproszczeń ogólnie przyjętych albo odwołanie do przepisów prawa.
2. Na żądanie organów kontroli lub organu kontroli wewnętrznej podatnika należy zapewnić wiarygodne przetłumaczenie na język polski treści wskazanych przez nich dowodów księgowych, sporządzonych w języku obcym.
3. Błędy w dowodach księgowych można poprawiać przez wystawienie dowodu korygującego lub przez skreślenie niewłaściwie napisanego tekstu lub liczby, w sposób pozwalający odczytać tekst lub liczbę pierwotną, i wpisanie tekstu lub liczby właściwej. Poprawka dokonana w dowodzie księgowym musi być potwierdzona datą i podpisem osoby dokonującej poprawki, w tym w przypadku dowodu w postaci elektronicznej - podpisem zaufanym, osobistym lub kwalifikowanym podpisem elektronicznym.
4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do dowodów księgowych, dla których ustalono odrębnymi przepisami zakaz dokonywania jakichkolwiek poprawek, oraz do dowodów obcych. Dowody obce mogą być poprawione przez wystawienie i przesłanie kontrahentowi dowodu korygującego (noty). Dowody własne zewnętrzne przesłane uprzednio kontrahentowi mogą być poprawione tylko przez wystawienie dowodu korygującego (noty).
5. Treść dowodów księgowych może być przeniesiona na informatyczne nośniki danych pozwalające zachować w trwałej i niezmienionej postaci zawartość dowodów. Warunkiem stosowania tej metody przechowywania danych jest posiadanie urządzeń

pozwalających na odtworzenie dowodów w postaci wydruku. Dowód w formie elektronicznej lub wydruk jest dowodem równoważnym z dowodem księgowym, z którego treść została przeniesiona na informatyczny nośnik danych.

6. W przypadku dowodów księgowych opiewających na waluty obce do uproszczonej ewidencji wpisuje się faktycznie poniesiony wydatek lub faktycznie uzyskany przychód w walucie polskiej, a jeśli to nie jest możliwe - wycenę kursu średniego waluty ogłoszonego przez NBP z dnia poprzedzającego dzień zapłaty.
7. W przypadku uzasadnionego braku możliwości uzyskania zewnętrznych obcych dowodów źródłowych, podatnik może udokumentować operację gospodarczą za pomocą księgowych dowodów zastępczych, sporządzonych przez osoby dokonujące tych operacji.

§ 8.

Podatnik prowadzi wykaz środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, który zawiera co najmniej następujące dane:

- 1) liczbę porządkową;
- 2) datę nabycia;
- 3) datę przyjęcia do używania;
- 4) określenie dokumentu stwierdzającego nabycie;
- 5) określenie środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej;
- 6) symbol Klasyfikacji Środków Trwałych wydanej na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2018 r. poz. 997, 1000, 1629 i 1669);
- 7) wartość początkową;
- 8) stawkę amortyzacyjną;
- 9) zaktualizowaną wartość początkową;
- 10) datę likwidacji oraz przyczynę likwidacji albo datę zbycia środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej.

UZASADNIENIE

W obliczu nowego brzmienia delegacji w art. 10a ust. 6 ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wchodzącej w życie dnia 1 stycznia 2026 r. niezbędne jest zaproponowanie nowego brzmienia rozporządzenia dotyczącego uproszczonej ewidencji przychodów i kosztów (UEPiK).

Oprócz dotychczasowego celu podatkowego przed UEPiK będą wyznaczone dwa dodatkowe cele: wyodrębnienie działalności nieodpłatnej i odpłatnej pożytku publicznego (art. 10 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy) oraz wyodrębnienie dotacji ze środków publicznych (art. 16 ust. 5.). Nadal jednak UEPiK stanowi księgi podatkowe, a nie rachunkowe, które odnoszą się wyłącznie do przychodów i kosztów/wydatków, a nie do majątku czy innych przepływów finansowych.

Założeniem było dalsze możliwe uproszczenie i uelastycznienie, dlatego propozycja inaczej niż aktualne rozporządzenie nie określa wzoru tabelki, a jedynie wymagane i opcjonalne dane. Dla ułatwienia będą mogły nadal być stosowane tabelki, niemniej jednak projekt jest otwarty na inne rozwiązania, w tym rozwiązania informatyczne.

Uelastycznienie form prowadzenia UEPiK będzie też zgodne z nową treścią delegacji ustawowej, która ma uwzględnić “różnorodność celów i sposobów działania organizacji pozarządowych”.

Rozporządzenie wypełnia delegację w zakresie wyodrębniania działalności nieodpłatnej i odpłatnej pożytku publicznego. Zasadniczą działalnością organizacji pozarządowych w Polsce jest nieodpłatna działalność pożytku publicznego (należą do niej m.in. dotacje, darowizny, składki członkowskie, itd.). Stąd brak wyszczególnienia oznaczałby deklarację dochodu lub wydatku w ramach takiej działalności. Podatnik oznaczałby zaś (wyszczególniał) wyraźnie działalność odpłatną pożytku publicznego lub pozostałą działalność statutową, które stanowią wyjątek od reguły.

Cel polegający na możliwości wyodrębnienia dotacji realizowany będzie również przez zrozumiałe oznaczenia, bez konieczności przesądzania ich formy.

Istotne w kontekście uproszczenia UEPIK będzie poszerzenie zwolnienia z podatku CIT, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt 4, planowane w ramach projektu legislacyjnego Ministra Finansów (UD116). W tym kontekście możliwe będzie w odniesieniu do znacznej większości przychodów, bez potrzeby wyodrębniania poszczególnych podstaw zwolnienia, co umożliwi znaczne uproszczenie wyliczeń w tym przedmiocie. Rozporządzenie UEPIK powinno przewidywać domniemanie deklaracji takiego zwolnienia, jako że będzie w praktyce dominujące.

W zakresie uproszczonej ewidencji nie stosuje się przepisów ustawy o rachunkowości, celowe jest zatem przejęcie części praktycznych rozwiązań z tej ustawy, takich jak np. możliwość przeniesienia dowodów księgowych na informatyczne nośniki danych.

Należy przewidzieć możliwie szeroką definicję dowodu księgowego. Warto pamiętać, że Ordynacja podatkowa (art. 180 § 1) stanowi, że jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. Ten przepis rangi ustawowej ma zastosowanie również do UEPIK jako księgi podatkowej.

Nie jest niezbędne dla celów podatkowych również stosowanie aktualnych tabelk zestawienia przepływów finansowych, zwłaszcza comiesięczne. Do celów ustalenia zobowiązań podatkowych w zakresie podatku CIT wystarczające będzie coroczne sumowanie wartości w UEPIK, zwłaszcza odpowiednich przychodów.

W projekcie zrezygnowano z niektórych przepisów aktualnego rozporządzenia niemających zastosowania w praktyce. Nie jest niezbędne w aktualnym rozporządzeniu np. § 11 i 12 dotyczącym otrzymania towarów handlowych, gdyż w praktyce organizacji pozarządowych prowadzących UEPIK nie są stosowane. § 16 dubluje regulację art. 16h ust. 1 pkt 4 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Postulujemy, by ten sam projekt rozporządzenia dotyczył organizacji pozarządowych i kół gospodyń wiejskich, mimo osobnej delegacji - w ramach jednego aktu prawnego, dwóch tożsamyh aktów prawnych lub rozporządzenia ws. KGW odwołującego się do rozporządzenia dla organizacji pozarządowych.